

2003 metų suaugusiųjų švietimo savaitės metmenys

Problema

2001 metais LSŠA organizavo Lietuvoje Mokymosi visą gyvenimą memorandumo svarstymą. Viena iš pagrindinių Memorandumo tezių – priartinti mokymąsi prie namų, nes tradiciškai daugelis žmonių nuo vaikystės iki senatvės mokosi ten, kur gyvena. Svarstant šią tezę Lietuvoje buvo padarytos tokios išvados:

Mokymasis turi būti lengvai prieinamas. Tam pasiekti reikia kurti daugiafunkcinius mokymo centrus bei plėtoti esamų institucijų daugiafunkciškumą. Reikia žymiai daugiau išnaudoti švietimo ir mokymo tikslams įstaigas, tradiciškai nelaikomas švietimo įstaigomis – muziejus, bibliotekas, kultūros klubus ir centrus bei kitas vietas kur renkasi ir bendrauja žmonės. Šių įstaigų darbuotojams reikia suteikti papildomų pedagoginių ir andragoginių žinių, kad jie galėtų efektyviau įsijungti į mokymosi visą gyvenimą įgyvendinimą.

Būtina palengvinti naujųjų pagrindinių įgūdžių įgijimą, atveriant bendrojo lavinimo mokyklas tėvams, diegiant antrojo šanso mokyklų patirtį, plečiant suaugusiųjų švietimo institucijų tinklą, atgaivinant liaudies universitetus.

Mokytojas turi keisti supratimą apie savo vaidmenį. Iš žinių perteikėjo ir įgūdžių lavintojo jis turi tapti konsultantu ir patarėju. Memorandumo ataskaitoje konstatuojama, kad suaugusiųjų mokytojo vaidmuo ir kompetencijos, reikalingos žinių visuomenei, teopriškai jau suprastos. Įvairių daugiašalių ir dvišalių projektų dėka jau sukaupta nemaža *žinau kaip* (know how), todėl jau laikas organizuoti *žinau kaip* sklaidą.

Organizuodama 2002 –ųjų metų suaugusiųjų švietimo savaitę „Švietimas prieš socialinę atskirtį“, LSŠA pamatė, kad švietimas ir mokymas(is) vietos bendruomenėse, mažuose miesteliuose, kaimo vietovėse yra būtinas ir pageidautinas. Vietiniai renginiai (Kauno, Telšių, Alytaus rajonų patirtis) turėjo didžiulį pasisėkimą gyventojų tarpe. Viena vertus, jie turėjo galimybę įgyti naujų žinių bei lavinti praktinius įgūdžius, kita vertus – pamatė, kad mokymas(is) yra šalia jų ir nėra jiems neįveikiamas. Tai skatina LSŠA domėtis, kokias galimybes mokyti arti namų turi kitų Lietuvos vietovių gyventojai.

2002 metų Savaitė buvo skirta išimtinai socialinės atskirties grupių problemų įveikimui pasitelkiant švietimo ir mokymo formas bei metodus, o taip pat vietos bendruomenių „žadinimui“ atkreipti dėmesį į tai, kad švietimas – viena iš socialinių problemų sprendimo priemonių.

Inicijuodama 2003 metų suaugusiųjų švietimo savaitę LSŠA siekia tęsti praėjusių metų temą – socialinės atskirties grupių švietimas ir bendruomeninio judėjimo aktyvinimas, tačiau tuo pačiu nori išsplėsti ją ir į kitas visuomenės grupes, gyvenančias mokymui(si) ne itin palankiose vietovėse: kaimuose, mažuose miesteliuose.

LSŠA, vykdydama savo veiklą visoje Lietuvoje, turi patirties, kad vietose (kaimuose, miesteliuose, mažesniuose miestuose) atsiranda vis daugiau tradicinio ir netradicinio švietimo iniciatyvų, vis daugiau miestų jungiasi prie nuotolinio mokymo centrų tinklo, tačiau visuomenė, o ypač socialinės atskirties grupės, vis dar nėra pakankamai informuotos apie tai.

2002 metais Nacionalinė liaudies mokyklų asociacija atliko apklausą apie tai, kas Lietuvoje žinoma apie liaudies mokyklas. Apklausos rezultatai parodė, kad net

suaugusiųjų mokymo įstaigų administracija neturi pakankamai informacijos apie šį judėjimą (24% apklaustųjų žino, 40% nežino, 36% kažką girdėjo).

Ankstesniųjų suaugusiųjų švietimo savaičių patirtis rodo, kad labiau nuo stambiausių Lietuvos miestų nutolusiose vietovėse, paradoksalu, bet trūksta informacijos ir koordinacijos tarp švietimo įstaigų. Asociacijos ekspertų vedamų seminarų įvertinimo anketų apžvalga leidžia daryti išvadą, kad periferijos suaugusiųjų mokytojams bei švietėjams, ypač dirbantiems tradiciškai švietimo įstaigomis nelaikomose institucijose, labai trūksta andragoginių žinių, o tie, kurie jas turi – dažnai nemoka arba neturi galimybių jomis pasidalinti.

2003 metų suaugusiųjų švietimo savaitė bus ta vieta, kur atsiskleis *mokymosi arčiau žmogaus* galimybės socialinės atskirties grupėms, bendruomenių vadovams, suaugusiųjų mokytojams, suaugusiųjų švietimo organizatoriams, vietos savivaldai ir suaugusiųjų švietimą formuojantiems ir įtakojantiems valdžios atstovams.

Bendrasis tikslas

Telkti mokymo institucijas, visuomenines organizacijas, vietines ir religines bendruomenes, darbdavius, socialinius partnerius, vietos savivaldą ir politikus bendrai veiklai, kuri kurtų mokymosi galimybes visoms visuomenės, o ypač socialinėje atskirtyje esančioms, grupėms, ypatingą dėmesį skiriant mokymui(si) arčiau namų ir suaugusiųjų mokytojų/švietėjų kvalifikacijos tobulinimui.

Uždaviniai:

1. Išsiaiškinti, kokią *mokymo arčiau žmogaus* patirtį turi nacionalinės, regioninės ir vietos suaugusiųjų mokymo įstaigos ir bendruomenės, teikiančios profesinio bei lavinimo bei bendrosios asmens kultūros ugdymo paslaugas, ją apibendrinti bei paskleisti ją Savaitės metu vykstančiuose renginiuose bei išleidžiant publikaciją;
2. Parodyti Lietuvos visuomenei *mokymosi arčiau žmogaus* galimybes, organizuojant tradicinio, netradicinio ir nuotolinio mokymo įstaigų renginius vietose, rajonuose, apskrityse, įtraukiant kuo platesnius visuomenės sluoksnius;
3. Plėtoti abipusiai naudingą bendradarbiavimą tarp švietimo ir mokymo organizatorių, visuomeninių organizacijų, savivaldos organų ir bendruomenių, įmonių ir universitetų bei tyrimo institutų, plečiant judėjimą *mokymasis arčiau žmogaus*, siekiant gerinti mokymosi galimybių pasiūlą visuomenei, ypatingai socialinės atskirties grupėms., organizuojant regioninius seminarus ir tarpregionines konferencijas;
4. Skatinti suaugusiųjų švietėjus ir mokytojus, dirbančius su socialinės atskirties grupėmis, naudoti darbe naujus, inovatyvius ir lanksčius metodus; sukaupta lankstaus mokymo patirtimi dalijantis Savaitės seminaruose;
5. Įtraukti į *mokymosi arčiau žmogaus* judėjimą įstaigas ir institucijas, kurios tradiciškai nelaikomos švietimo įstaigomis – muziejus, bibliotekas, kultūros centrus ir kitas vietas, kur renkasi ir bendrauja žmonės.
6. Įtakoti vietos, regiono ir nacionalinius valdžios organus daugiau dėmesio ir materialinių resursų skirti mokymosi galimybių mažuose miesteliuose ir kaimuose atsiradimui, jau esamų iniciatyvų, skirtų socialinės atskirties grupių mokymui, bei netradicinių mokymo formų ir metodų palaikymui.

Tikslinė gyventojų, kurie turės naudos iš siūlomos veiklos, grupė ir skaičius:

- Vietos (mažų miestelių ir kaimų) bendruomenės (numatoma apie 80 bendruomenių)
- Socialinės atskirties grupės (jauni ir ilgalaikiai bedarbiai, asmenys, kuriems gresia nedarbas, neįgalieji, asmenys, iškritę iš mokymosi sistemos,

priklausantys tautinėms mažumoms, asmenys, grįžusieji iš įkalinimo įstaigų ir pan. – apie 3000 asmenų)

- Suaugusiųjų švietėjai ir jų organizacijos (apie 150 institucijų)
- Institucijos ir asmenys, atsakingi už politinių sprendimų dėl visų socialinių grupių švietimo darymą, organizavimą ir užtikrinimą (apie 600 asmenų)
- Suaugusiųjų bendruomenė – švietimo proceso dalyviai (apie 12 000 asmenų)

Rezultatai:

- Išsiaiškinta, apibendrinta ir paskleista nacionalinių, regioninių ir vietos suaugusiųjų mokymo įstaigų ir bendruomenių *mokymo arčiau žmogaus* patirtis;
- Lietuvos visuomenei parodytos *mokymosi arčiau žmogaus* galimybės;
- Sustiprėjęs abipusiai naudingas bendradarbiavimas tarp švietimo ir mokymo organizatorių, visuomeninių organizacijų, savivaldos organų ir bendruomenių, įmonių ir universitetų bei tyrimo institutų, plečiant judėjimą *mokymasis arčiau žmogaus*, siekiant gerinti mokymosi galimybių pasiūlą visuomenei, ypatingai socialinės atskirties grupėms;
- Suaugusiųjų švietėjams pristatyti nauji, inovatyvūs ir lankstūs mokymo darbo su socialinės atskirties grupėmis metodai;
- *Mokymosi arčiau žmogaus* judėjimui angažuotos įstaigos ir institucijos, kurios tradiciškai nelaikomos švietimo įstaigomis – muziejai, bibliotekos, kultūros centrai ir pan.
- Numatytos bendros vietos, regiono ir nacionalinių valdžios organų strategijos, kaip skatinti bei palaikyti mokymosi galimybes mažuose miesteliuose ir kaimuose, siekiant į mokymąsi įtraukti visas visuomenės grupes.

Preliminarus planas

Datos (nuo - iki)	Veikla (priemonė)
Lapkričio 17 d.	Savaitės atidarymas Lietuvos technikos bibliotekoje. Vilniaus miesto suaugusiųjų švietimo institucijų paroda – prisistatymas, užsienio kolegų, dalyvaujančių Savaitėje, prisistatymas.
Lapkričio 17-22 d.	10 regioninių seminarų , kuriuose aptariama regiono situacija, pristatomi apklausos rezultatai (datos bus patikslintos rugsėjo mėnesį) Mokymo/si galimybių pristatymo renginiai (planuojama 150-200 renginių Lietuvoje: diskusijos, “atvirų durų” dienos, kultūros renginiai, “mini” pamokos, mokymo(si) šventės, projektų pristatymai, išvažiuojamieji renginiai ir pan.) miestuose, miesteliuose, kaimuose, orientuoti į socialinės atskirties grupes (atskirose institucijose arba kooperuojantis) (datos bus patikslintos rugsėjo mėnesį).
Lapkričio 21 - 22 d.	Radijo laidos ir TV pranešimai LSŠA narių konferencija “Mokymasis arčiau žmogaus”